

„Néked mondom, kelj föl!”
(kilenc beszéd)

Dr. Kováts J. István

1.

„ I f j ú , n é k e d m o n d o m , k e l j f ő l ! ”

És lőn másnap, hogy méne Nain nevű városba; és az ő tanítványai sokan menének ő vele, és nagy sokaság.

Mikor pedig a város kapujához közelített, ímé egy halottat hoznak vala ki, egyetlen egy fiát az anyjának, és az özvegy asszony vala; és a városból nagy sokaság volt ő vele.

És látván őt az Úr, megkönyörüle rajta, és monda néki: Ne sírj.

És oda menvén, illeté a koporsót; a vivők pedig megállának. És monda: Ifjú, néked mondom, kelj föl!

És felüle a megholt, és kezde szólni; és adá őt anyjának.

És elfogá mind azokat a félelem, és dicsőíték az Istent, mondván: Nagy próféta támadt mi köztünk; és: Az Isten megtekintette az ő népét.

És kiméne ő felőle e hír az egész Júdeába, és a körül való minden tartományba.

Lk 7,11-17

A Hegyi Beszéd, vagy – mint Lukács mondja – a mezei beszéd után Jézus a csodák egész sorát teszi. Ezekkel pecsételi meg szavai igazságát. A kapernaumi százados szolgájának meggyógyítása után a kíséretében lévőkkel együtt a közeli Nain városkába megy. Ez a Tábor-hegy lejtőjén fekszik.

Itt, a város kapujában temetési menettel találkozik. Az élet csapata találkozik a halál csapatával. Mindkét csapat elcsöndesedik. Krisztus is sokadmagával megy: nagy beszéde után sokan követők. A temetési menetben is sok ember vesz részt. Azért kísérik ki olyan sokan a halottat a temetőbe, mert egy özvegyasszony egyetlen gyermekét temetik. El lehet képzelni, hogy össze van törve! Sem férje, sem gyermeke nincs többé: egyedül maradt, mint egy megkopasztott szőlőtő, mint egy megszedett gyümölcsfa. Egyetlen földi reménységét temeti. Talán az önvád is marcangolja: talán több gyermeke is lehetett volna, de ő nem akarta... Most ez az egy is itt hagyta. Láttatok már ilyen édesanyát?

Testvéreim, magamról tudom, az is nehéz, ha több közül veszítünk el egyet, hát ha azt az egyet kell odaadnunk... Jézus szíve is megesik az asszonyon. Odamegy hozzá, és azt mondja neki: „Ne sírj...” Belenézett-e a szelíd szemű Jézus a te könnytől ázott szemedbe is? Mondta-e már neked is? „Ne sírj....”

Senki sem tud úgy vigasztalni, mint Jézus. Csak az édesanyánk vigasztalása hasonlít némiképpen ehhez. Abban is különbözik az Ő vigasztalása az emberekétől, hogy azok rendszerint megmaradnak a szónál: Jézus cselekszik is. Odamegy, ujjával illeti a koporsót. Ezzel jelzi, tenni akar valamit. A halottvivők megállnak. Jézus azt mondja a halottnak: „Ifjú, néked mondom, kelj föl!” Feszült csönd... A várakozás szinte kiül az arcokra: vajon mi lesz? S csoda történik. Az ifjú fölül. A halotti leplek és kötelékek ott vannak még rajta, mégis beszélni kezd. Mit mondott? Nem is ez a fontos, hanem azt hogy él...

A csodálkozás moraja fut végig a tömegen: föltámasztotta! Jézus megfogja kezét. Odavezeti édesanyjához. A Tömeg dermedve áll. Halk moraj fut végig rajta: „Nagy próféta támadt köztünk. Az Úr megtekintette az Ő népét...” Mit érezhet az édesanya? Talán egy szót sem tud szólni. Talán csak tapogatja fiát, hogy csakugyan él? Talán össze-vissza csókolja, mintha álomban volna. Szinte nem akar hinni szemeinek: csakugyan él?... Te mit csinálnál, Testvér?

A temetés elmarad. A tömeg eloszlik, lassan mindenki hazafelé indul. Útközben még sokáig beszélgetnek a csodáról: hogy volt, mint volt? Hogy ült föl? Mit mondott? Az édesanya is boldogan tér haza föltámadt fiával. A szomszédasszonyok kissé távolról, suttogva kísérik. Lesik őket. Milyen boldogság: az özvegyasszony háza újra megtelik reménységgel, napsugárral, étellel, szépséggel.

Mi testi szemeinkkel nem láttuk ezt a csodát. A halottaiból föltámasztott ifjú mégis most, közel kétezer év multával is beszél hozzánk: hozzám, hozzád, mindnyájunkhoz. Halljuk csak, mit beszél? A másvilágról jött ember érdekes dolgokat tud mondani. Most az mondja sokunknak: Mit nézel rám olyan csodálkozva? Hisz te is olyan halott vagy, mint én voltam, mielőtt Krisztussal találkoztam. Van ugyan néhány különbség köztünk, de azért te is halott vagy. Az első különbség: te nem testi, hanem lelki értelemben vagy halott. Beszélsz, jársz-kelsz, mégis halott vagy, bárhogy tiltakozol: halott vagy az örökkévalóság számára. – A második különbség köztem és közted az, hogy rólam mindenki tudja, hogy meghaltam, te pedig tagadod, hogy meghaltál volna. Azt mondod: megkereszteltek, megkonfirmáltak, eljössz néha templomba, ha nem is mindig, de legalább sátoros ünnepeken, meg év utolsó napján, megfizeted az egyházi hozzájárulód,

gyermekeid talán járatod hittanra... Mégis – erősködik tovább a föltámasztott ifjú – halott vagy mindaddig, amíg nem találkoztl az Úr Jézus Krisztussal és nem lett személyes megváltód. Halott vagy, míg nem érzed, nem tudod, hogy érted is földre szállt, érted is meghalt a kereszten, a te bizonyosságodra is föltámadt.

Az én édesanyám, meg a te lelki édesanyád, az anyaszentegyház között is van különbség: a te lelki édesanyád szinte napról-napra temeti a maga meghalt gyermekeit, kik elhidegülnek tőle, elhagyják. Ma még talán konfirmációi fogadalmat tesz valaki, holnap már megtagadja lelki édesanyját, meghal számára. Holnap másik tagadja meg, aztán harmadik. Többfelé egész csoportok szakadnak le Krisztus testéről, ha újak szegődnek is hozzá.

De hasonlóság is van köztük – mondja tovább a halálból föltámadt ifjú. Krisztus téged is föl akar támasztani lelki haláloból. Veled is akar találkozni. Temetésedről te sem maradhatsz el: senki sem kerülheti el nemcsak testi, de lelki temetését sem. Lelki temetéseden ott van Valaki, aki nemcsak engem szeret, de téged is: érted is meghalt és föltámadásával a te számodra is biztossá tette az örök életet. A te temetéseden is megjelenik Krisztus. Téged is föl akar támasztani a halálból. Néked is azt akarja mondani: „Néked mondom, kelj föl!”

Hadd mondjam én is neked, Testvér, hiába hallgatod talán hitetlenül a föltámasztott ifjút: igazat beszél. Sokan halottak azok közül is, akik itt vannak: halottak mindazok, akik még nem találkoztak az élő Krisztussal. De azt mondom neked, ha hűségesen eljársz ezekre az összejövetelekre, és ha nemcsak a tested, de a lelked is itt lesz, te is megtapasztalod csodálatos új életre való föltámasztásodat. Egyikünk előbb, másikunk később tapasztalja meg ezt. Szívből sajnálkozom azokon, akik sohasem fogják megtapasztalni, mert nem is vágnak erre. De aki meghallja Krisztus szavát, az felkel majd, mint ez az ifjú, és szólni kezd... Talán imádság szólal meg az ajkán, talán hálaadás, talán könyörgés, vagy csak néhány töredezett szó, de megszólal. Az angyalok serege is örvendezni fog, hogy egy megholt lélek föltámadt megint... Jézus megfogja a kezét annak is és visszaadja lelki édesanyjának, az anyaszentegyháznak.

Testvér, engem is föltámasztott Krisztus a halálból, engem is visszaadott lelki édesanyámnak. Milyen hosszú és csodálatos volt ennek az útja. Szüleimmel felhozott egy Tisza-melléki faluból Budapestre. Itt egyik iskolából a másikba küldött. Egyik hivatás után a másikat tette előttem kívánatossá. Majd a tengerentúlról egy izzólelkű magyar embert küldött ide, aki arra biztatott, hogy hamarosan bevégezendő jogi tanulmányaimat cseréljem föl a református lelkipásztorok palástjával. Menjek én is az ott működő magyar lelkipásztoraink közé, és

odavándorolt véreinket segítsük vissza az elhagyott hazába. Azok olyan csodálatos lelki változáson mentek át odakünn, hogy hazatérve meg fogják teremteni idehaza a boldogabb jövőt... erről az oldaláról ragadja meg Krisztus hazámat szerető ifjú lelkemet, hogy szolgálói sorába hívjon. A tengerentúlra nem jutottam ki lelkipásztornak, csak negyedszázad múlva látogattam meg ismételten odaszakadt magyar hittestvéreinknek sok gyülekezetét. Az egyház Ura idehaza végeztette velem a munkát. Mint a budapesti lelkészképző főiskola tanára, évtizedeken át buzdítottam tanítványaimat, hogy menjenek a világon szétszóródott magyar hittestvéreink után. Egész csapat ki is ment közülük. Magam helyett egész csapat...

Az utóbbi nehéz évek során engem is rázogató Krisztus, nehogy el találjak aludni... Téged nem rázogató, Testvér? Ezekben a napokban hozzád is szólni akar Krisztus. Meg akarod-e hallani? Ne mondd, hogy nem érsz rá. Üdvösségedről, örök életedről van szó. Egyszer még szívesen hallgatnál Rá, de akkor talán már hiába zörgetsz a bezárt kapun. Gondold meg: hátha utoljára van alkalmad Krisztus üzenetét hallgatni. Ki tudja? Sem én, sem te, nem tudhatod. Azért – mint az ige mondja – „Ma, ha az Ő szavát halljátok, meg ne keményítsétek a ti szíveteket!” (Zsid 3,7-8)

Jöjjetek, testvéreim, Krisztus rajtatok is csodát akar véghezvinni. Titeket is föl akar támasztani a lelki halálból. Titeket is meg akar hívni a jövő vasárnapi királyi menyegzőjére. Menyegzői ruhát akar nektek is adni. Jöjjetek! Jöjjetek!

Ámen

2.

„ A g y ö n g é d K r i s z t u s ”

*„Megrepedt nádat nem tör el, a pislogó
gyertya belet nem oltja ki, a törvényt igazán
jelenti meg.”*

Ézs 42,3

Az Ótestamentumi próféciaák a legcsodálatosabb részletességgel beszélnek századokkal, öt ezredévekkel előre Krisztus eljövételéről, emberi származásáról, születésének körülményeiről, csodáiról, szenvedéséről, haláláról föltámadásáról, mennybemeneteléről. Ez is bizonyítja, mennyire szükségünk van nemcsak az Új-, de az Ótestamentumra is. Az Újtestamentum az Ó-nak a beteljesedése. Évekkel ezelőtt olvastam egy Palesztinába vándorolt zsidó ifjú levelét. részletesen megemlékezett arról a híres jeruzsálemi rabbiról, aki gyakran olvasgatta az Újtestamentumot. Nagyon meglepte őt, hogy az Ótestamentumi próféciaák sorjában beteljesednek az Újtestamentumban. Annyira megrendítette ez, hogy sok lelki tusakodás után lemondott állásáról és beállt Krisztus követői közé. Hívei hiába próbálták meg rávenni arra, hogy térjen vissza hozzájuk: rendületlenül megmaradt döntése mellett.

Az Ótestamentumi próféciaák az eljövendő Messiás tulajdonságairól is megemlékeznek. A próféták közül különösen Ésaiás az, aki megemlékezik Krisztus tulajdonságairól. Beszél arról, hogy megnyugszik rajta az Úr lelke: bölcsességnek és értelemnek lelke (Ézs 11,2). Arról, hogy imé, az én szolgám... Lelkemet adtam belé (Ézs 42,1). Arról, hogy álnokság nem találtatott szájában (Ézs 53,9). Arról, hogy „Az Úristen Lelke van énrajtam, mert fölkent engem az Úr, hogy a szegényeknek örömet mondjak; elküldött, hogy bekössem a megtört szívűeket, hogy hirdessek a foglyoknak szabadulást, és a megkötözötteknek megoldást. Hogy hirdessem az Úr jókedvének esztendejét és Istenünk bosszúállása napját; megvigasztaljak minden gyászolót...” (Ézs 61,1-2) Ezt a prófeciát olvasta fel Jézus a názáreti zsinagógában (Lk 4,16-19).

Krisztus tulajdonságai közül talán legfelségesebb az Ő határtalan gyöngédsége. Erről beszél fölolvastott igénk is. Engem is ez ragad meg legjobban. Talán azért ragad meg úgy, mert ez a tulajdonsága – mi tagadás – eléggé hiányzik lényemből. Ésaiásnak erre a gyöngéd Krisztusról szóló prófeciájára Máté evangéliuma is hivatkozik (12,20).

Elmélkedjünk testvéreim a gyöngéd Krisztusról. Lássuk, mint mond erről Éσαιás próféciája? Lássuk, miben nyilvánult meg gyöngédsége: Lássuk, hogy velünk szemben is ilyen, ezért kövessük Őt.

Mit mond Jézus gyöngédségéről Éσαιás próféciája? Két megkapó képpel jellemzi: a repedezett nádat nem törí el, - pedig milyen könnyen törík is ez -, és a pislogó gyertyabelet nem oltja ki, - pedig picí szellő ísí kioltja ezt. Mindkettő a lehetó legnagyobb gyöngédséget jelenti.

Milyen volt Krisztus gyöngédsége? Elég, ha két jellemző esetre mutatunk rá. Az első, amikor a samáriai falut megvédi tanítványával szemben. Azok szeretnék felgyújtani égi tűzzel, mert nem fogadja be őket. Jakab és János ezt mondják Jézusnak: „Uram, akarod-é, hogy mondjuk: tűz szálljon alá, és eméssze meg ezeket, mint Illés is cselekedett?” De Ő megdorgálja őket: „Az embernek Fia nem azért jött, hogy elveszítse az emberek lelkét, hanem hogy megtartsa” (Lk 9,52-56). A második az, hogy az egyik példázatban a vincellér – aki nyilvánvalóan nem más, mint Ő maga, könyörög a fügefáért a gazdának, aki ki akarja azt vágatni (Lk 13,6-9).

Csodálatosan gyöngéd a gyermekekkel szemben ís. Mikor a tanítványok megdorgálják, és el akarják tiltani az édesanyákat attól, hogy megáldassák gyermekeiket a fáradt Jézussal, azt mondja nekik: „Hagyjatok békét a kisgyermekeknek, és ne tiltsátok meg nekik, hogy hozzám jőjjenek, mert ilyeneké a mennyek országa” (Mt 19,14).

A nőekkel szemben ís nagyon gyöngéd. A Jákob kútjához jövó, és asszonytársai részéről annyira megvetett samáriai asszonnyal szemben ís gyöngéd. Milyen gyöngéden adja tudtára, hogy ismeri minden bűnét. Gyöngéden ébreszt benne vágyat az „éló víz” után. Milyen gyöngéd feleleteket ad neki, amikor bevallja bűneit. Amikor az asszony a teológiai kérdés mögé akar bújni bűneivel, mennyi gyöngédség szólal meg a szavaiból, mikor fölfedi azt a nagy titkot, hogy „Isten lélek, és akik Őt imádják, szükség, hogy lélekben és igazságban imádják” (Jn 4,24). Gyöngéden fedi fel előtte Messiás-voltát: „Én vagyok az, aki véled beszélek” (Jn 24,26).

És milyen gyöngéd a házasságtörésen kapott asszonnyal szemben ís, kit az írástudók és farizeusok hozzá visznek. Mennyi védelmezó gyöngédség szólal meg szavaiból: „Aki közületek nem bűnös, az vesse rá először a követ.” És milyen gyöngéden figyelmezteti az asszonyt, mikor vádlói sorjában elmennek: „Én sem kárhoztalak: eredj el és többé ne vétkezzél” (Jn 8,7-11).

Milyen gyöngéd Krisztus a társaiktól oly kevésre becsült férfiakkal szemben is. Milyen kedves szavakkal védi meg a vámszedő lévit az írástudók és farizeusok zúgolódásával szemben: „Az egészségeseknek nincs szükségük orvosra, hanem a betegeknek. Nem azért jöttem, hogy az igazakat hívjam, hanem a bűnösöket megtérésre” (Lk 5,31-32). Mennyi gyöngédség szólal meg a meglátása céljából az eper-fügefára fölmászó Zákeushoz intézett szavaiból: „Hamar szállj alá, mert ma nékem a te házadnál kell maradnom.” Milyen gyöngéden mondja neki a minden bűnét jóvátenni akaró, nagy elhatározás után: „Ma lett üdvössége ennek a háznak, mivelhogy ő is Ábrahám fia. Mert azért jött az embernek Fia, hogy megkeresse és megtartsa, ami elveszett” (Lk 19,5-10).

Figyelemreméltó, hogy az evangélisták közül az orvos Lukács jegyez föl a legtöbbet Jézus gyöngédségéről. Mint orvos, tudja, milyen fontos ez.

Krisztus velünk szemben is ilyen gyöngéd. A legtöbbször nagyon gyöngéden bánik velünk. Szenvedéseink közben bennünk is igazgyöngyöket termel ki. Az igazgyöngy úgy születik, hogy a gyöngyház-kagyló puha testébe valami apró kavicszem kerül. Az szabadulni vágyik, s ebbéli vergődése közben vonja be a testéből kiváló nedvességgel az apró kavics-szemet, és így lesz abból értékes gyöngyszem. Így vergődünk mi is többször az életünkbe kerülő nehézségekkel, mint a kagyló, és így termelődnek ki lelkünkben is a drága gyöngyszemek.

A gyöngédség mellett Krisztus nagyon keményen is tud velünk bánni. Ezt bizonyítják a meg nem térő galileai városokkal, meg a farizeusokkal kapcsolatban mondott kemény szavai. Ezt bizonyítja a templomot üzérkedésükkel megszenteltelentőkkel szemben használt ostora is.

Testvéreim, mi is megrepedezett nádszálak, pislogó gyertyabelek vagyunk szent kezében... Hányszor megérdemelnők, hogy darabokra törjön minket. Hányszor kiolthatná fuvallatával életünk pislogó mécsesét. Mégsem teszi ezt meg... Hányszor nem is tudjuk, talán csak utólag értesülünk arról, hogy egy hajszálon múlt a halál árnyékában járó életünk megmaradása!

Nemrégiben számoltam össze: magam is vagy tizenötször forogtam halálos veszedelemben. Ennyiről tudok. De hány olyan eset van még, amikről nem is tudok, amiket csak az örökkévalóságban tudok meg majd utólag... Milyen gyöngéden segített akkor is, amikor máról-holnapra minden bevételi forrásom elapadt. Hamarosan ismeretlen írású levelet hozott a posta. Kinyitom: egy sor írás sem volt benne, de az üres papírban 200 Ft volt. Hogyan indított

másokat is a velük szemben a múltban gyakorolt, már régen elfelejtett jótékonykodásaim viszonzására... Olyanoktól kaptam vissza adományokat, akikre gondolni sem mertem volna.

Testvéreim, a világ távolról sem ilyen gyöngéd. Szinte ismeretlen benne a gyöngédség. Az emberek tele vannak nyugtalansággal, kíméletlenséggel. Többször még magukat Isten gyermekeinek vallók is kíméletlenek tudnak lenni embertársaikkal szemben. Hát még a többiek! Testvér, én sem vagyok gyöngéd, te sem. Nem csoda, ha a gyöngéd Krisztust egyre sóvárabban várja a világ. Egyre többen várják szinte napról-napra, mikor egyre erősebben vesz őket körül a halálfélelem. Tőle várják sebeik gyógyulását. Tőle várják a mosolyt ajkukra, az új életre való föltámasztás boldog örömét szívükbe...

Legyünk és maradjunk ezé a gyöngéd Krisztusé életben, halálban, az örökkévalóságban...

Ámen

3.

” K r i s z t u s k ö v e t é s é n e k á r a é s j u t a l m a ”

Lőn pedig, mikor menének, valaki monda néki az úton: Követlek téged Uram, valahová mégy! És monda néki Jézus: A rókáknak barlangjuk van, és az égi madaraknak fészük; de az ember Fiának nincs fejét hová lehajtania.

Monda pedig másnak: Kövess engem. Az pedig monda: Uram, engedd meg nékem, hogy előbb elmenjek és eltemessem az én atyámat.

Monda pedig néki Jézus: Hadd temessék el a halottak az ő halottaikat: te pedig elmenvén, hirdesd az Isten országát.

Monda pedig más is: Követlek téged Uram; de előbb engedd meg nékem, hogy búcsút vegyek azoktól, a kik az én házamban vannak. És monda néki Jézus: Valaki az eke szarvára veti kezét, és hátra tekint, nem alkalmas az Isten országára.

Lk 9,57-62

Sok ember szeretné követni Krisztust, de nem hajlandó ennek az árát is megadni. Csak élvezni szeretnék Krisztus követésének áldásait, de nem akarnak ezért áldozatot is hozni. Azt is mondhatnánk: sokan jó „üzletet” szeretnének kötni Jézussal. Elfelejtik, hogy nem lehet alkudozni vele, Aki olyan nagy árat fizetett mindnyájunkért a Golgotha keresztyén.

Főlolvasott igénkben három emberről van szó, akik követni szeretnék Krisztust. Az első és harmadik maga ajánlkozik, a másodikat Krisztus szólítja föl követésére. Krisztusnak ezekhez intézet szavai több félreértést oszlatnak el.

Az első Máté szerint írástudó volt (Mt 8,19). Ez önmagában is elég nagy dolog, hozzá még önmaga ajánlkozik Krisztus követésére. Nem sokkal előbb utasítja el Krisztust tanítványaival együtt egy samaritánus falu. Nem akarnak neki és tanítványainak szállást adni, mivel Jeruzsálemben mennek, a samaritánusok pedig azt vallják, hogy nem Jeruzsálemben, hanem Garizim hegyén kell Istent imádni. Erre a visszautasításra célozva mondja Jézus az első ajánlkozónak: „A rókáknak barlangjuk van, az égi madaraknak fészük, de az ember Fiának nincs fejét hol lehajtania”. Ezzel azt akarja az írástudóknak mondani: jól gondold meg, mert az én

követésem nem jelent sem kényelmet, sem jólétet, - ellenkezőleg: talán egyenesen nélkülözést. Sokan követnék ma is Jézust, ha gondatlan életet biztosítana számukra követése.

A másodiknak maga Krisztus szól, hogy kövesse. Ez hajlandó is követni, de azt mondja: „Engedd meg Uram, hogy elmenjek eltemetni atyámat, és követlek téged.” Krisztus meglepően kemény választ ad neki: „Hadd temessék el a halottak az ő halottaikat, te pedig elmenvén, hirdesd az Isten országát.” Krisztus mintha egyenesen le akarná inteni az édesatyját eltemetni akarót, pedig az a Tízparancsolatban is megkívánt módon tisztelni akarja halott atyját. Krisztus szavainak boncolgatásánál nem szabad figyelmen kívül hagyni azokat a körülményeket, amelyek közt ezeket a szavakat mondja. (A körülmények elhanyagolása vezet sokakat szektásodásra.) Éppen a nagy sorozás előtt áll: tizenkét tanítványa mellé még hetvenet akar választani, hogy elküldje azokat kettesével maga előtt: „Az aratnivaló sok, az arató kevés.” Közéleg megáldoztatásának ideje: az idő rövid. A nagy sorozáshoz szigorú mértéket kell alkalmaznia.

Sokan vannak ma is, akiknek élete szinte kimerül halottaik temetésében és azok sírjának gondozásában. Ezek nyilvánvalóan nem alkalmasak Krisztus követésére. Értelemszerűen azt mondja Jézus ennek a másodiknak: „A halottakat a még föl nem támadottak, a lelkileg halottak is el tudják temetni, de Isten országa terjesztésére nem alkalmasak a halottakkal foglalatostkodók, hanem csak a lelki dolgok iránt érdeklődők.

A harmadik is önmaga ajánlkozik Krisztus követésére. Csak azt kéri, hogy elbúcsúzhassék előbb a házánál lévőktől. Krisztusnak hozzá intézett szavai mást mutatnak, mint amit Illés és Elizeus történetében olvasunk. Amikor Illés ráteríti palástját Elizeusra és tanítványává teszi ezzel, ez többedmagával, 12 járom ökörrrel künn szánt a földön. Elhagyja az ökröket, Illés után szalad, és azt kéri tőle, hogy mielőtt követi, előbb csókolhassa meg édesapját, édesanyját. Illés megengedi ezt neki (1Kir 19,19-20). Krisztus szigorúbb, mint a nagy próféta. Azt mondanók, ez a harmadik nem veszi halálosan komolyan Krisztus követését. Nem érzi át annak felséges kiváltságát: előbb búcsúzkodni akar. Krisztus azoknak sem engedte meg, hogy búcsúzkodjanak, akiket Ő hívott el hálójuk mellől: sem Andrásnak, sem Jakabnak, sem Jánosnak (Mk 1,16-20), hogyan engedhetné meg annak, aki önmaga ajánlkozik követésére.

Ennek a harmadik tanítványnak is kemény választ ad: „Ha valaki az eke szarvára veti kezét és hátratekint, nem alkalmas Isten országára.” Neki nem olyan, szinte nyárspolgáriás gondolkodású emberekre van szüksége, akik folyton azt fontolgatják, helyesen cselekszenek-e? Neki olyan emberek kellene, akik égnék az Ő országáért, akik nem tekingetnek hátra, hanem

belefekeznek a munkába. Isten országában mélyszántásra van szükség, ott életről, halálról, föltámadásról van szó. Ehhez nem elég meghatni kissé a szíveket: igazi mély szántást kell azokon végezni, hogy a beléjük hintett magvak a mélybe hulljanak, ne maradjanak a felszínen, ahol az égi madarak elkapkodják azokat. Mélyen viszont csak az tud szántani, aki teljes erejével belefekszik az eke szarvába. Aki hátratekintget, nem tud mélyen szántani, mert egyik karját mindig megemeli. A saját magunk és mások lelki üdve, a lelki halálból való föltámadás halálosan komoly dolog!

Krisztus valóban senkit sem csábít követésére, sőt inkább riasztólag hat rájuk. Becsületesen megmondja, hogy az Ő követésének nagy ára van, és nem lehet vele alkudozni.

Mi Krisztus követésének ára? Mindenekelőtt az, hogy nem biztosít számunkra kényelmet, jólétet, - ellenkezőleg: küzdelmet, sokszor egyenesen nélkülözést. Aki nem vállalja ezt, annak nincs helye Krisztus mellett. Aki Krisztust akarja követni, az a halállal sem törődhet; az Ő követése nem életbiztosítás. Az a lelki halálból való föltámasztásunk érdekében az étellel és halállal való komoly leszámolást jelenti. Krisztus követője nem tekintgethet vissza a múltba, nem élösködhet a múltjából: sem a magáéból, sem az őseiéből. Komolyan hozzá kell fogni a munkához, amely mellett sem jobbra sem balra, sem hátra nem tekintgethet, csak egyenesen előre és fölfelé.

Ezt a nagy árat nem hiábavaló dolgokért adjuk: Krisztus követésének a jutalma is nagy. Az Ő követése mindenekelőtt erőt jelent földi életünk nyomorúságai, nélkülözései között. Követése életünk elvesztése esetén, még a halálban is a lelki halálból való föltámadást, az örök életet jelenti. Követése csodálatos kincsek elnyerését jelenti: elsősorban békességet, örömet.

Pál is figyelmezteti a filippibelieket: „Félelemmel és rettegéssel vigyétek végbe a ti üdvösségeteket” (Fil 2,12b). Sok félelmen és rettegésen megy át ő maga is, míg azt írhatja magáról, hogy „élek többé nem én, hanem él bennem a Krisztus” (Gal 2,20), meg hogy „nékem az élet Krisztus, és a meghalás nyereség” (Fil 1,21).

Sok nehézségen vitt át Mennyei Atyám engem is több évtizedes munkásságom, de különösen az elmúlt évek során. Ha visszatekintek ezekre, be kell vallanom, hogy nem volt könnyű, mégis azt mondom, sokkal szegényebb lennék lelkileg, ha nem kellett volna átmennem ezeken. Nem tapasztaltam volna meg a csodák egész sorát. Áldom Istent azért, hogy ezekkel is meggazdagította életemet.

Ennek az igének a vége különösen a lelkemhez nőtt. Ezzel köszöntöttem be harmincéves koromban a szatmári nagy múltú gyülekezet láncos templomának egyik lelkipásztori székébe. Mikor az eke szarvára vettem ott a kezem, Isten kegyelméből igyekeztem a rám váró sok munka közepette nem tekintgetni hátra, hanem csak előre és fölfelé. Három év múlva Mennyei Atyám kegyelme máris az ifjú lelkészi nemzedék nevelésének mindennél fontosabb és nehezebb munkájába hívott. Áldom kegyelmét, hogy rövid szatmári munkásságomat is annyi eredménnyel áldotta meg.

Krisztus követője akarsz-e lenni te is, Testvér? Azt mondom: nagyon megéri. Lásd, a hetven tanítvány milyen győzelmi jelentésekkel tér vissza. Krisztusnak kell figyelmeztetni őket, hogy nem ők maguk, hanem a Szentlélek vitte véghez rajtuk keresztül a csodákat. Krisztus minket is figyelmeztet arra, hogy a mezőben elrejtett kincset megtaláló ember mindenét eladta, csakhogy megvehesse a szántóföldet (Mt 13,44). De azt is mondja: „Es a ki elhagyta házait, vagy fitestvéreit, vagy nőtestvéreit, vagy atyját, vagy anyját, vagy feleségét, vagy gyermekeit, vagy szántóföldjeit az én nevemért, mindaz száz annyit vészen, és örökség szerint nyer örök életet” (Mt 19,29).

Igaz szívből kívánom, hogy te is azok közé a lelki halálból föltámasztottak közé tartozz, akik százannyit nyernek... Ha ennek ára van is, sokszor megéri. Testvér, ne sajnálj semmit se Krisztusért!

Ámen

4.

„ A f a r i z e u s é s a p u b l i k á n u s i m á d s á g a ! ”

Némelyeknek pedig, kik elbizakodtak magukban, hogy ők igazak, és a többieket semmibe sem vették, ezt a példázatot is mondá: Két ember méne fel a templomba imádkozni; az egyik farizeus, és a másik vámszedő. A farizeus megállván, ily módon imádkozék magában: Isten! hálákat adok néked, hogy nem vagyok olyan, mint egyéb emberek, ragadozók, hamisak, paráznák, vagy mint im e vámszedő is.

Bőjtölök kétszer egy héten; dézsmát adok mindenből, a mit szerzek.

A vámszedő pedig távol állván, még szemeit sem akarja vala az égre emelni, hanem veri vala mellét, mondván: Isten, légy irgalmas nékem bűnösnek!

Mondom néktek, ez megigazulva méne alá az ő házához, inkább hogynem amaz: mert valaki felmagasztalja magát, megaláztatik; és a ki megalázza magát, felmagasztaltatik.

Lk 18,9-14

Az ember lelkében mélyen gyökerezik az a vágy, hogy különb legyen, mint mások. A legtöbb ember nem tudja elszenvetni, hogy mások különbek, szebbek, gazdagabbak, okosabbak, jobbak legyenek, mint ő. Már a gyermekben is megvan az a vágy, hogy erősebb akar lenni, mint a másik, meg hogy szebb ruhája legyen, mint másnak. Amikor ott járt nálunk három fiú-unokánk, a kis Zsolt feldöntötte a nálánál kisebb Zoltánt, az meg a nálánál is kisebb Árpádot döntötte fel.

Az édesanya azt tartja, hogy az ő gyermeke a legszebb a világon. De sokan rontották már így el a gyermekeiket! A nők általában a szépségükkel akarnak kiválni. Egy kedves külföldi ismerősünk mondta el egyszer, hogy bevallotta lelkipásztorának: az az ő bűne, hogy szeret gyönyörködni a szépségében. Az megvigasztalta: Nála ez nem bűn, csak tévedés.

Sokan gazdagságukkal akarnak kiválni; ha nem is gazdagok, szeretnék ezt elhitetni másokkal. A házuknál való meghívásaikhoz ismerőseiktől kérnek kölcsön függönyöket, szőnyeget, ékszereket, ruhákat. Mindenki tudja, hogy honnan valók mindezek, de egyikük sem szól, mert ők is így szoktak tenni. Nagyszerűen írja le egyik írónk, Mikszáth Kálmán ezt az egyes

vidékeken már szinte ijesztő mértékben elharapózott rossz szokást „Gavallérok” című regényében.

Sokan viszont okosabbnak szeretnének látszani másoknál: mindent jobban akarnak tudni, mint mások. A legtöbben meg jobbak akarnak lenni, mint mások, és ezt a legolcsóbb, Mennyei Atyánknak legkevésbé tetsző módon: a többiek szeretetlen ítéletével akarják elérni.

A legtöbb ember szemügyre veszi mások hibáit. Tetszeleg magának azzal, hogy benne nincsenek ilyen hibák. Arról – természetesen – mélységesen hallgatnak ezek, hogy bennük viszont olyan hibák ágaskodnak, amelyek bőven ellensúlyozzák, ha ugyan fölül nem múlják mások kifogásolt tulajdonságait. A legtöbb emberre valóban ráillik Krisztus szava: észreveszi a más szemében a szálkát, de a magáéban nem látja meg a gerendát (Mt 7,4-5). A mások fölött való ítékezés mögött rendszerint az a ki nem mondott gondolat húzódik meg: én mindettől ment vagyok. Sokan egyenesen így akarják elterelni a figyelmet a maguk hibáiról.

Az újabb valláslélektani kutatások rámutatnak arra az érdekes jelenségre, hogy saját bűneinket, vagy rossz szokásainkat másokban vesszük észre és utáljuk meg. Ezeket vagy nem látjuk önmagunkban, vagy szépítgetjük, mentegetjük. Ez az igazság engem is nagyon meglepett. Gondos megfigyelés mellett rá kellett jönnöm, hogy pl. gyermekeimben azokat a hibákat tudom a legkevésbé elviselni, amelyeket nyilvánvalóan tőlem örököltek. Ezért figyelmeztet mindnyájunkat Krisztus: „Ne ítéljetek, hogy ne ítéltessetek. Mert a milyen ítélettel ítélték, olyannal ítéltettek, és a milyen mértékkel mértek, olyannal mérnek néktek” (Mt 7,1-2). A Római levél is azt mondja: „Annakokáért menthetetlen vagy óh ember, bárki légy, a ki ítél: mert amiben mást megítélsz, önmagadat kárhoztatod; mivel ugyanazokat míveled te, aki ítél” (Róm 2,1).

Különösen az úgynevezett „kegyes lelkek” ítélezése és dicsekedése elviselhetetlen. Hány embert riasztottak vissza ezek az Isten és egyszülött Fia után való vágyódástól. Ezt több, nagyon komoly keresztyén lélek elismerte más nyilvánosan is. Ha úgy közeledtek volna azokhoz, mint hasonló bűnösök, hányat segíthettek volna megmenteni a lelki halálból az örök élet számára. Nincs ennél vigasztalóbb dolog. Különösen az a mélységesen elszomorító, mikor Isten előtt mer dicsekedni valaki azzal, hogy nem olyan, mint a többiek. Már az is szomorú, ha valaki más előtt kérkedik jóságával, kiválóságával, hátha még Isten előtt meri ezt megtenni. Isten előtt mindannyian csak mint bűnösök állhatunk és szólalhatunk meg.

Az embereket még félre lehet vezetni, bár azok is sokszor gyanakodva, sőt szánakozva szoktak az önmagukat dicsérőkre nézni. De hogyan mer még valaki Isten előtt is dicsekedni, mikor az jobban ismer minket, mint önmagunk. Isten belelát legtitkosabb gondolatainkba is, szívünk legelrejtettebb zugait, érzelmeink legtitkosabb világát is ismeri. A világot becsaphatjuk, de Istent nem: Őelőtte nem titkolhatunk el semmit. Krisztus az ilyen sajnálatraméltó dicsekedők okulására mondja el a farizeus és a publikánus imádságáról szóló példázatát.

A farizeus eldicsekszik azzal, miket nem tesz és miket tesz. Azzal – persze – nem dicsekszik, hogy nem hazudott, nem rövidített meg másokat. Dicsekvésével nemcsak megszomorítja, de meg is bántja Istent: „Mid van ugyanis, amit nem kaptál volna. Ha pedig úgy kaptad, mit dicsekedel, mintha nem kaptad volna?” – kérdi Pál is (1Kor 4,7). Aki ennyire meg van elégedve önmagával, azt hagyja Isten: majd meglátja, mire jut saját erejéből. Krisztus is azt mondja, mikor a vámszedő Mátét védelmébe veszi az írástudókkal szemben: „Nem az egészségeseknek van szükségük orvosra, hanem a betegeknek, nem azért jöttem, hogy igazakat, hanem hogy bűnösöket hívjak megtérésre” (Mk 2,17b).

A farizeussal szemben a publikánus imádkozása közben a szemét sem emeli az égre, hanem a mellét veri: „Isten, légy irgalmas nékem, bűnösnek!” Mennyi alázat, mennyi töredelmes bűnbánat, mennyi kegyelemért való esedezés van ebben a néhány szóban! A publikánus Dániellel együtt elismeri: „Tied Uram az igazság, mienk pedig orcánk pirulása” (Dán 9,7). Isten örök szentség, örök tisztaság, Aki előtt nem állhatunk meg saját tisztaságunkkal, igazságunkkal. Felé csak lehajtott fővel, töredelmes mellveregetéssel, közeledhetünk, nem hivalkodó dicsekvéssel. Az ilyen imádságot meg sem hallgatja Isten, meghallgatatlanul tér vissza hozzánk.

A publikánus imádsága kedves Isten előtt és meghallgatásra talál. Krisztus is azt mondja a publikánusról: „Megigazulva méne alá az ő házához, inkább hogynem amaz.” És hozzáteszi: „Aki magát fölmagasztalja, megaláztatik, és aki megalázza magát, fölmagasztaltatik.”

Egy fiatal lelkipásztor, akinek a prédikációi hallgatására sokan jártak, dicsekedéssel mutatta egyszer lakása ablakából a nála megforduló édesanyjának a templomba siető tömeget. Édesanyja nagyon elszomorodott, figyelmeztette fiát, hogy a sátán nyilai csak az alázat völgyébe nem érnek le, - minden más irányba nagyon jól tud löni.

Hányszor esünk mi is ennek a fiatal lelkipásztornak a hibájába! Hányszor dicsekszünk mi is – többször talán öntudatlanul. Hányszor esik jól nekünk is mások hiúságunkat legyezgető dicsérete. Többször észre sem vesszük, hogy számításból, nem pedig ingyen mondják. Képviselő

koromban egész sereg támogatásomat kérő levelet kaptam. Később már megszoktam, hogy a sok dicséretet tartalmazó első bekezdéseket el se olvassam, csak az utolsó bekezdésnél kezdtem, amely a kérést tartalmazza... Csak egyszer csalódtam, egyetlenegyszer nem következett valami kérés...

Testvér, velem is megesik néha, hogy a magam fölött egy vagy más vonatkozásban aratott győzelemmel eldicsekszem. Ilyenkor rendszerint nagyon megszégyenít Isten. Akkor történik ez meg, amikor gyarlóságaim fölött aratott győzelmem elmondásakor elmulasztok Istennek dicsőséget adni. Utána rendszerint még jobban beleesem ugyanabba a hibába. Beigazolódik rajtam is Krisztus tanítása a megtisztított szívből kimenekedő tisztátalan lélekről, amelyik hét más lelket vesz maga mellé, magánál is gonoszabbakat, azokkal tér vissza szívünk megostromolására, és rosszabb lesz a mi dolgunk is az elsónél (Mt 12,43-45).

Ha Isten győzedelmet ad valamiben, ne magadnak tulajdonítsd, hanem néki adj érte hálát, néki adj dicsőséget. Ne magasztald föl magad, nehogy megszégyenülj, és ne térj vissza megigazultan házadhoz. Az alázat völgyében járj. Krisztus iskolájába járj, Akiról a Filippi levél ezt írja: „A ki mikor Istennek formájában vala, nem tekintette zsákmánynak azt, hogy Ő az Istennel egyenlő, hanem önmagát megüresíté, szolgai formát vétén föl, emberekhez hasonlóvá lévén; és mikor olyan állapotban találtatott, mint ember, megalázta magát, engedelmes lévén halálig, még pedig a keresztfának haláláig” (Fil 2,6-8).

Így töltse be mindannyiunk szívét, a te szívedet is, a publikánus imádsága. Így adja meg mindannyiunknak, neked is az örök életre való bejutást biztosító, hófehér ruhát. Így legyünk mindannyian a fehérruhás, diadalmas seregek a lelki halálból az örök életre föltámadt tagjai...

Ámen

5.

„ K ü z d e l e m a z é n e l l e n ”

„Annak növekednie kell, nékem pedig alább szállanom.”

Jn 3,30

Keresztelő János mondja ezeket a szavakat, mikor azzal a hírrel jönnek hozzá tanítványai, hogy Jézus is keresztel, és sokan mennek hozzá. János bizonyítást tesz, hogy nem ő a Krisztus, csak előhírnöke, követe annak, akiről Malakiás próféta azt írja: „Ímé elküldöm az én követemet, és megtisztítja előttem az utat...” (Mal 3,1), azután mondja a fölolvastott igét. Nem gondolja, hogy – Isten szentlelkének sugallatára – azzal Krisztus minden igaz követője számára programot ad. Ennek mindannyiunk jelmondatává kell válnia.

Elmélkedjünk arról, hogy Krisztusnak növekednie kell a mi életünkben is, énünknek pedig alább kell szállnia. Lássuk, hogy énünk szinte koporsónk bezártáig ágaskodik bennünk. Lássuk, hogy ágaskodó énünk ellen – mint Isten gyermekeinek – állandóan harcolnunk kell, és ez a harc a legnehezebb a világon. Lássuk végül, hogy ennek a harcnak a megvívása nélkül nem növekedhetik bennünk Krisztus.

Énünk ágaskodik bennünk szinte koporsónk bezártáig. Mi az én? Ez különböztet meg minket embertársainktól, ez formál minket külön személyiséggé. Ez az én ágaskodik bennünk: bennem is, benned is, mindannyiunkban. Érvényesülni akar: különb akar lenni másoknál.

Ez az én már a kis gyermekben is érvényesülni akar, mint engedetlenség, mint magát másoknál különbre tartás, mint makrancos akarat. A gyermek hamar megtanul engedetlen lenni, különösen, ha elkényeztetik. Hamar kifejlődik benne az ellenkezés szelleme, amely „csak azért is” mást csinál. Különb: erősebb, szebb, okosabb, jobb akar lenni másoknál, rá akarja erőszakolni a maga akaratát környezetére sírással, méregbe gurulással, magát földhöz-veréssel, ruhája, haja tépésével.

Ezek a tulajdonságok meglelt korunkban is bennünk vannak, csak fegyelmezettebb formában jelentkeznek: pl. nem verjük magunkat a földhöz, - de megmaradnak bennünk. A gyermekhez hasonlóan mi is örülünk sokszor, ha nem engedelmeskedünk. Örömmel teszünk mást, mint mások. Örülünk, ha nem vagyunk egy véleményen másokkal, különösen

versenytársainkkal. Különbek: erősebbek, okosabbak, ügyesebbek, jobbak akarunk lenni, mint mások. Rá akarjuk erőszakolni véleményünket, nézetünket másokra, ha nem is gyerekes formában.

Énünk öreg napjainkban is – szinte halálunkig – érvényesülni vágyik. Az öregember is valaki, valami akar még lenni: meg van sértve, ha nem tartják kellő tiszteletben. Hogy kesereg, ha nem tapasztalja meg ezt véleménye szerint kellő mértékben: „Én már senki, semmi vagyok...” Emellett sok öreg mindent jobban akar tudni, mint a fiatalok, ezért rendszerint ellensége minden újtásnak. Sokan parancsolni akarnak, különösen a fiataloknak.

Ez az én sok jót hoz létre, sok nagyot alkot, - de sok rosszat is tesz, sok rombolást is végez, sok szenvedést is okoz, sok sebet is üt. Lehet áldás, de lehet átok is. Az ÉN megoldásának az az egyetlen módja, ha Krisztusban újjászületik, hogy ne átok, hanem áldás lehessen.

Ágaskodó énünk ellen nekünk, Isten gyermekeinek állandóan harcolnunk kell. Ez a harc a legnehezebb a világon. A hitetlen ember egészen természetesnek tartja az én ágaskodását. Legfőjebb fegyelmezni igyekszik magát annak kitöréseivel kapcsolatban. Az Isten után vágyó ember érzi, hogy öntudatos küzdelmet kell vívnia énjének önzötörekvései és megnyilatkozásai ellen.

Testvéreim, az ige egészen más dolgokat követel tőlünk, mint amit énünk akar. Az ige arra tanít minket, hogy le kell mondanunk nagyravágyásunkról: csak Isten lehet minden mindenekben. Arra tanít minket, hogy énünk túlzó érvényesülési vágy öszülünk első bűnéhez nyúlik vissza, akik engednek az ördög csábításának: olyanok akarnak lenni, mint Isten, ezért esznek a jó és a gonosz tudása fájának gyümölcséből (1Móz 3,6). Ez a bűn örökségként száll nemzedékről nemzedékre. Mérhetetlen érvényesülési vágy, feneketlen nagyravágyás tölt el sok embert. Egyesek szinte istenek szeretnének lenni, ha nem is vallják be ezt.

Az ige figyelmeztet minket, hogy csak Isten szent és mindenható: mi gyarló bűnösök, porszemek vagyunk, akikben nincs semmi jó (Róm 3,10-12). Ami jó bennünk, azt Isten szentlelke végzi bennünk. Mi mégis hogy dicsekedünk, pedig egyedül Isten kegyelmével dicsekedhetnénk. Már az ótestamentumi próféta, Jeremiás is figyelmeztet minket: „Ne dicsekedjék a bölcs az ő bölcsességével, az erős se dicsekedjék az erejével, a gazdag se dicsekedjék a gazdagságával; hanem azzal dicsekedjék, aki dicsekedik, hogy értelmes és ismer engem, hogy én vagyok az Úr...” (Jer 9,23-24)

Az ige azt a követelményt állítja elénk, hogy Isten akaratát engedjük érvényesülni életünkben, mert mindenünk az Övé: egyszülött Fia, Krisztus drága vérében vett meg minket (1Pt 1,18-19). Isten akarata ellenében a hús, a vér a maga jussát követeli, különösen bizonyos korszakokban. Ezért szinte tiltakozunk a rossz szokásainkkal, szenvedélyeinkkel való szakításnak még a gondolata ellen is. Ha szeretnénk is szakítani ezekkel, a legtöbbször még az Isten után vágyódó lélek küzdelme is egészen eredménytelennek mutatkozik. Mikor elkecseregett harcot folytatunk ezek ellen, éreznünk kell, hogy könnyebben legyőzhetjük ellenfeleinket is, mint önmagunkat. Mi vagyunk önmagunk legelszántabb ellenségei, ezért az énünk ellen való küzdelem a legnehezebb a világon. Sok Isten után vágyódó lélek sanyargatja magát, hogy ne bűnös teste, hanem lelke győzzön. Tengernyi erőt pazarolunk el ebben a küzdelemben. És az eredmény? Kisebb sikerektől eltekintve úgyszólván mindig bűnös testünk lesz győztes, és lelkünk vesztes. Hányszor szinte könnyel, vérrel folyik már küzdelmünk – és hiába...

Amikor szinte halálos elszántsággal vívjuk ezt a harcot, kétségbeesett lelkünkben is fölszakad a fájdalmas kiáltás: „Óh, én nyomorult ember! Kicsoda szabadít meg engem e halálnak testéből?” Erre egy átszögezett kéz alányúl a keresztről, egy vércsepp aláhull a mi bűneink miatt is átdöfött szívből és mi ujjongva kiáltunk föl: „Hálát adok Istennek a mi Urunk Jézus Krisztus által!” (Róm 7,24-25a) Az első kiáltás ágaskodó énünk halála, a második Krisztusban újjászületett énünk örömujjongása. Ez a lelki halálból újjászületett énünk már tudja, hogy Krisztusnak növekednie kell bennünk, nekünk pedig alábbszállanunk.

Ennek az élet-halál harcnak a megvívása s énünk újjászületése nélkül nem növekedhetik bennünk Krisztus. Mikor Isten kegyelméből eljutunk arra a nagy igazságra, hogy Krisztus azért halt meg a kereszten, hogy minket is megváltson ettől a reménytelenségtől és az ezt követő kárhozattól, egyre világosabb lesz előttünk, hogy dicsőségének alázatos szolgálata, és az ezzel kapcsolatos alábbszállásunk közben leszünk a legnagyobbakká, amiké lehetünk: Istennek a lelki halálból föltámasztott gyermekeivé, Krisztus örökös társaivá, Isten munkatársaivá (1Kor 3,9).

Ez a növekedés – fájdalom – nem állandó, hanem visszaesésekkel változik mindannyiunk életében. Ne gondoljuk, hogy régi énünk végleg meghalt: minduntalan föl akar támadni bennünk. Többször visszaesünk, de már ismerjük a szabadulás útját: Krisztus keresztségét. Így nő bennünk Krisztus, míg egyszer mi is elmondhatjuk Pállal egyre öntudatosabban: „Élek pedig többé nem én, hanem él bennem a Krisztus!” (Gal 2,20b). Ez megszentelődésünk útja az alázat völgyében.

Miért szükségesek a visszaesések? Azért, hogy alázatban maradjunk, és állandóan érezzük kegyelemre-szorult voltunkat. Hallottuk tegnap az édesanya figyelmeztetését lelkipásztor fiához: a sátán csak az alázat völgyébe nem tud lőni...

Testvér, bennem is sokszor ágaskodik még régi énem: nekem is erős harcot kell vívnom régi emberemmel, különösen haragommal. 1936-ban a Tihany - Szántód révnél, hol legmélyebb a Balaton vize, több lelki testvérem szeme láttára beledobtam haragomat a Balatonba. De még mindig úszkál... A nagy német reformátor, Luther is azt mondta az indulatairól, hogy „ez a bestia nem akar meghalni...” Többször hívom én is segítségül Krisztust.

Te, Testvérem hol tartasz? Bárcsak te is ki tudnád már mondani a halálos ítéletet ágaskodó éned fölött... hogy örülnének az angyalok is! Testvér, velem együtt járj te is az alázat völgyében.

Ámen

6.

„ M i b e n l e t t n y i l v á n v a l ó v á I s t e n
s z e r e t e t e ? ”

„Az által lett nyilvánvalóvá az Isten szeretete bennünk, hogy az ő egyszülött Fiát elküldte az Isten e világra, hogy éljünk általa.”

1Jn 4,9

Sok embert zavart meg, hogy miért van a világon annyi nyomorúság, annyi szenvedés, és miért kell nekünk is annyit szenvednünk? Erre világít rá mai igénk. Rámutat egyfelől arra, mennyi fájdalmába került Mennyei Atyánknak a bűnös világ iránt érzett szeretete, másfelől arra, hogy a fájdalom beletartozik Isten világmegváltó tervébe.

Elmélkedjünk arról: abban lett nyilvánvaló Isten szeretete, hogy elküldte a világra Egyszülött Fiát, hogy éljünk általa.

Lássuk, hogy Istennek nagy áldozatába és nagy fájdalmába került, hogy Egyszülött Fiát elküldte a világra, és lássuk, hogy a szenvedések tüzeiben megtisztult lélekkel tudjuk csak ezt felfogni és megérteni.

Istennek nagy áldozatába és nagy fájdalmába került, hogy Egyszülött Fiát elküldte a világra. Csak azért tudta ezt a nagy áldozatot meghozni, mert nagyon szerette a világot. Mint Jézus mondja Nikodémusnak: „Úgy szerette Isten e világot...” (Jn 3,16). A szeretetet azzal az áldozattal mérjük, amelyet hozni tud valaki azért, akiit szeret. Az áldozatot viszont azzal a fájdalommal mérjük, amelyet el tud valaki szenvedni azért, hogy ezt meghozhassa.

Milyen nehezen búcsúzunk el szeretteinktől, ha csak rövid időre távoznak is el tőlünk messzebbre. Hát még, ha nagyon messze mennek. Milyen nehezen búcsúztuk el fiainktól, mikor a harctérre mentek! Hogy égette lelkünket a nagy kérdés: viszontlátjuk-e őket? Milyen vigasztalan lett volna az édesapa, még inkább az édesanya, aki előre tudta volna, hogy fiának meg kell ott halnia...

Mennyei Atyánk tudta, hogy Egyszülött Fiának meg kell halnia. Ez még a világ fundamentumának fölvetése előtt elvégeztetett az Atya titkos tanácsában. A bűnbeesés után már csak kijelentette ezt (1Móz 3,15). Tudta, hogy Egyszülött Fiának a legborzalmasabb kínok közt kell meghalnia a szégyen fáján, megtagadva azoktól, akikhez küldte, elhagyatva azoktól,

akikkel három évig együtt volt, akik annyi csodáját látták, annyi tanítását hallgatták. Hogy fájhatott ez neki...

Krisztusnak is mennyi fájdalmába került a váltság nagy munkája. A Getsemáné kerti vívódása közben vért izzad. Hogyan kéri három tanítványát, hogy virrasszanak és imádkozzanak vele. Nem teszik. Milyen keserű szemrehányás szakad föl szívéből: „Így nem bírtatok vigyázni velem” (Mt 26,40b). Hogy fáj neki Péter árulása, a tanítványok eloldalgása a kereszt mellől. A kereszt kínjai közt úgy érzi: az Atya is elhagyja, ezért szakad föl ajkáról a messiási zsoltár szava: „Eli, Eli! Lama sabaktáni?” „Én Istenem, én Istenem! Miért hagyál el engemet?” (Mt 27,46) Mikor az Egyszülött Fiú meghal, az Atya fájdalmában elsötétíti az eget és a földet, kettéhasítja a templom kárpitját, megrendíti a földet úgy, hogy halottak támadnak föl. Gyászol az ég és föld...

Ezt a nagy áldozatot azért hozta, a nagy fájdalmat azért szenvedte el az Atya, hogy meggyőzze a világot, mennyire szereti. Értünk, tőle elpártolt bűnös emberekért adta „engesztelő áldozatul” Egyszülött Fiát. Krisztus is azt mondja: „Nincsen senkiben nagyobb szeretet annál, mintha valaki életét adja az ő barátaiért, és ti az én barátaim vagytok” (Jn 15,13-14a). Isten valóban a legnagyobb áldozatot hozta, a legmélyebb fájdalmat szenvedte el a bűnbe merült világ megváltásáért.

Ezt a szeretetet csak az tudja megérteni, aki maga is áldozott, maga is szenvedett már és lelke megtisztult a szenvedések tüzeiben. Te mit áldoztál már, Testvér? Vagyonodat, fészkedet, kincseidet, állásodat, kenyeredet, gyermekedet, talán éppen egyszülöttedet? Minél nagyobb, minél drágábbat áldoztál, annál inkább megérted, mit áldozott érted is az Atya. Szenvedtél-e már igazán, Testvér? Szenvedtél-e úgy, hogy a lelked is majdnem belészakadt? Míg napsütéses tájakon, verőfényes ormokon, szinte a megdicsőülés hegyén jársz te is, nem érted meg az Egyszülött Fiát a földre küldő és keresztre engedő Mennyei Atya nagy fájdalmát. Amikor ott vagy te is a szenvedések örvénylő mélységeiben, és tehetetlenül vergődsz, akkor kezded megérteni...

Látod, Testvér, neked is, nekem is oda kell merülnünk a szenvedések mélységeibe, szakadékaiba, a szenvedéseknek a lelkünket perzselő tüzebe, hogy meghalljuk Krisztustól azt, amit másutt nem értünk rá meghallani, hogy „örökkévaló szeretettel szeretlek téged, azért terjesztettem reád az én irgalmasságomat” (Jer 31,3). Ezért szálltam alá érted is a földre, ezért haltam meg a Golgotha keresztyén érted is, te lelki halálban vergődő lélek. Ezért támadtam föl a

te bizonyosságodra is, és ezért mentem föl a mennybe, hogy a te számodra is helyet készítek az örökkévaló hajlékokban, hogy megértsd és elhidd szeretetem nagyságát...

Így tisztítja meg Isten szívünket, lelkünket a szenvedések tüzeiben, hogy megértsük nagy szeretetét, annak nagy titkát. Testvér, érted most már a nagy titkot, hogy azáltal lett nyilvánvalóvá Isten szeretete, hogy elküldte e világra Egyszülött Fiát, hogy föltámasszon minket a lelki halálból, és éljünk általa? Ha még mindig nehezen tudnád elhordozni a szenvedést, gondold meg, hogy Isten szent Fiával együtt szeretetből szenvedett érted, de te méltán szenvedsz bűneid miatt, amint az egyik lator is mondta keresztjén (Lk 23,41).

Én sem mernék ezekről beszélni, ha Isten engem is nem úgy tanított volna meg ezekre. Nem a theológián, nem könyvekből, hanem lenn a mélységekben tanított meg engem is ezekre. Most már jobban meg tudom érteni és is az Atya áldozatát és nagy fájdalmát. Különösen azóta értem meg, mióta elvesztettem legdrágább fiamat, pedig hányszor beszéltem előbb is Isten szeretetéről! Fiam koporsójánál tanultam meg... Ennek az isteni szeretetnek mélységes átérzése adott nekem is, drága élettársamnak is erőt arra, hogy meg tudjuk nézni az utcán azt a helyet, ahol a lehulló egyik légiakna fiunk életét is kioltotta, és össze tudjuk ott szedni ruhájának apró foszlányokra tépett darabkáit. Ez adott nekünk erőt arra, hogy amikor a zsúfolt nagy templom könnyek közt búcsúzott a hirtelen halállal elragadt kedves segédlelkészétől, mi könnytelen szemekkel tudjunk ott ülni. Ez adott nekünk erőt arra, hogy törékeny testű hitvestársammal gyalog tegyük meg az utat a távoli temetőig. Ez adott nekünk erőt arra, hogy némán tudjunk itt állni a sírja mellett, mely annyi reménységünket zárta magába, míg a nagy tömeg eloszlott és mi ketten maradtunk ott egyedül... Csak azért tudtuk mindezt megtenni, mert ott éreztük magunk mellett az Egyszülöttet, Akit azért küldött el az Atya erre a világra, hogy mi is éljünk általa. Ha ez nem történt volna velem, talán én sem tudnám teljes mértékben átérezni Mennyei Atyánk nagy fájdalmát és Egyszülött Fia megáldoztatásának, váltságahalálának nagy titkát. Most már jobban megértem az Atya és a Fiú határtalan szeretetét, végéremehetetlen nagy kegyelmét, sőt nemcsak azt érzem, hogy lelki halállal fenyegető bűneimmel rászolgáltam én is a szenvedésekre, de néha már örülni is kezdek, ha nékem is szabad szenvednem Krisztussal...

Szenvedtél-e már te is Krisztussal, Testvér? Nem szemrehányóan, de a testvér szeretetével kérdezem meg, zúgolódsz-e emiatt, avagy kezded már te is csöndességgel, alázatossággal elviselni a szenvedést, sőt talán te is kezdesz néha már örülni, hogy szabad szenvedned? Néha talán már a hála szava is megszólal ajkadon? Ha még csak a panaszkodásnál, vagy a

zúgolódásnál tartaná, ez azt mutatná, hogy sem a magad bűnös voltát, sem Isten szeretetének mélységét nem érzed még át. De akkor az örökélet szépsége sem ragyog még föl előtted, pedig az Isten azért küldte a világra Egyszülött Fiát, hogy föltámasszon minket a lelki halálból, és örök életünk legyen.

Szívem mélyéből imádkozom azért, hogy megértsük ezt mindannyian, akik itt vagyunk, és amikor e hét végén a kegyelem királyi asztalához járulunk, áldott találkozásunk legyen ott az értünk is földre szállt, a mi bűneinkért is életét adó Úr Jézus Krisztussal és nekünk is adja meg az örök élet koronáját...

Ámen

„ A K r i s z t u s k e r e s z t j é b e n v a l ó
d i c s e k e d é s ? ”

*„Nékem pedig ne legyen másban dicsekedésem,
hanem a mi Urunk Jézus Krisztus keresztyében,
a ki által nékem megfeszítettett a világ, és én is
a világnak.”*

Gal 6,14

Mi mindennel dicsekednek az emberek? Alig van ember, aki ne dicsekednék valamivel. Sok ember a vagyonával, vagy a családjával, a gyermekeivel, vagy az erejével, a tudásával, vagy a szépségével, vagy elért sikereivel dicsekedik. Hányan nagy áldozatoktól sem riadnak vissza, hogy bizonyos ranggal járó címeket, vagy az emberek előtt mutogatható kitüntetések, érdemrendeket kapjanak.

A dicsekedéssel kapcsolatban az ige nagyon komolyan figyelmeztet minket: „Mid van, amit nem kaptál volna? Ha pedig úgy kaptad, mit dicsekedel, mintha nem kaptad volna?” (1Kor 4,7b). Valami mégis van, amivel szabad dicsekednünk. Erre mutat rá Pál apostol. Ő semmi másban nem akar dicsekedni, csak Krisztus keresztyében, amely által a világ megfeszítettett néki, és ő is a világ számára. Ezzel az eggyel nemcsak szabad, de kell is mindannyiunknak dicsekednünk.

Elmélkedjünk testvéreim a Krisztus keresztyében való dicsekedésről. Lássuk, hogy Pál azért dicsekszik Krisztus keresztyében, mert ezen az ő váltsága is végbement; Krisztus keresztyén az ő számára is megfeszítettett a világ, és a kereszt őt is megfeszítette a világ számára. Lássuk azt is, hogy ki dicsekszik igazán Krisztus keresztyében?

Pál azért dicsekszik Krisztus keresztyében, mert lelki halálból való megmenekedése, az ő váltsága is végbement ezen. A kereszten ő értette, az egykor Krisztus követőit üldözőért is elvégezte Krisztus a váltság nagy munkáját. A damaszkuszi úton, ahelyett hogy villámával sújtotta volna, világossá tette előtte, hogy az ő bűneiért is meghalt a kereszten, az ő bűneiért is kiengesztelte halálával az igazságos és bünt büntető Atyát, őt is „törvény alatt valóból” „kegyelem alatt” valóvá változtatta (Róm 6,14b), s az ő számára is biztosított az örök életet.

Azért dicsekszik Krisztus keresztjében, mert az megfeszítette számára a világot. A világ sem dicsőségével, sem javaival, sem gyönyöreivel nem tudja őt a maga oldalára csábítani többé. Nem csábítja dicsőségével: ez a világ nem adhat neki nagyobb annál, hogy ő Isten megváltott gyermeke. Nem csábítja földi javaival. Ezt írja kedves tanítványának: „Ha van élelmünk és ruházatunk, elégedjünk meg azzal” (1Tim 6,8). Ez a világ nem adhat neki nagyobb kincset annál, minthogy ő is föltámadt a halálból, és az örök élet részese: van fehér ruhája, s ott ragyog fején az örök élet koronája. Nem csábítja gyönyöreivel: ez a világ nem adhat nagyobb gyönyörűséget annál, hogy ő Krisztussal együtt él. A világnak nincs már semmi értéke számára: Krisztusért mindent „szemétnak és kárnak” ítél (Fil 3,7-8).

Azért dicsekszik Krisztus keresztjében, mert az megfeszítette őt is a világ számára. A világ hiába hívja, hiába csábítja, ő már meghalt a világ számára: régi embere meghalt Krisztussal együtt a kereszten. Mikor Augustinus császár a nagy egyházatya, ki ifjú korában viharos életet él, találkozik egyik ifjúkori szerelmével és az megkérdi tőle: Ugye, Augustinus vagy? – az feleli: nem az vagyok! Amikor ezt mondja, nem mond valótlant. Ő csakugyan egészen más lett, mint aki volt: föltámadt a lelki halálból új életre. Az ő számára is azt jelentette ez: „Élek pedig többé nem én, hanem él bennem a Krisztus a mely életet pedig most a testben élek, az Isten fiában való hitben élem, a ki szeretett engem, és önmagát adta érettem” (Gal 2,20),

Pál nemcsak a törvénynek hal meg, hanem a világnak is. Ebben a világban él, mégis úgy él, mintha már nem itt élne. Mint szép dicséretünk mondja: „Érzem, hogy az örök élet már a földön az enyém lett” (480:1.v.) Sorjában elszakadnak a világhoz fűződő kötelékei. Szeretne már elköltözni e testből, és Krisztussal lenni, „de e testben megmaradnom szükségesebb ti érettetek” – írja a filippibeliekhez (Fil 1,23-24). A többi elhívottakat is figyelmezteti, hogy az „odafelvalókkal törődjete” (Kol 3,2a).

Ki dicsekszik igazán Krisztus keresztjében? A Krisztus keresztjében való dicsekedéshez több minden kell. Mindenekelőtt mélységesen át kell éreznünk, hogy a Golgotha keresztjén értünk is meghalt Krisztus: a mi adóslevelünket is fölvitte a fára. Éreznünk kell, hogy Krisztus halála a mi bűneinkért is engesztelő áldozat, minket is kibékít az Atyával. Át kell éreznünk, hogy Krisztus halálát az Atya elfogadta a mi bűneinkért való engesztelésül, és ennek bizonyágául feltámasztotta őt a halálból. Át kell éreznünk, hogy ezzel a halállal a mi számunkra is megszerezte a földi halálból való szabadulást, az örök életet, és a mennybe visszatérve a mi számunkra is készített helyet az örökkévaló hajlékokban. Éreznünk kell, hogy Krisztus

keresztjének áldásaiban való részesedésünk fejében a mi életünknek is teremnie kell a hála gyümölcsseit, és a mi életünk sem hazudtolhatja meg cégéres bűnökkel Krisztus keresztjében való dicsekedésünket. A mi életünknek is sugároznia kell az e fölött érzett örömet és a krisztusi békességet. Ennek az örömnak és békességnek ki kell ülnie arcunkra, meg kell látszania egész valónkon. Tudnunk kell, hogy a legkevésbé sem dicsekedhetünk bűn nélküli voltunkkal, sőt Pál apostollal együtt a bűnösök közül elsőnek kell magunkat vallanunk.

Talán még jobban rávilágít arra, hogy ki dicsekszik igazán Krisztus keresztjében, az, amit a nagy apostol ír – Isten Szentlelkétől indítatva – a korinthusi gyülekezetnek, mikor arra buzdítja őket, hogy adakozzanak a jeruzsálemi gyülekezet szegényei számára: „Ismeritek a mi Urunk Jézus Krisztusnak jótéteményét, hogy gazdag lévén szegénnyé lett érettetek, hogy ti az ő szegénysége által meggazdagodjatok” (2Kor 8,9). Az dicsekszik igazán Krisztus keresztjében, aki boldogan mondja el magáról: Krisztus én érettem is szegénnyé lett a Golgotha keresztjén, és az Ő szegénysége által lettem én is gazdag. Nem e világ szerint lettem gazdag; nem földi, hanem lelki javakkal halmozott el, tett engem gazdaggá hitben, reménységben, szeretetben, békességben, megbocsátásban, bizonyágtételben. Gazdag vagyok hitben, mert tudom, hogy nem a magamé, hanem testestől-lelkestől az én Megváltómé vagyok. Gazdag vagyok reménységben: elsötétedhetik körülöttem az egész látóhatár, én az aggodalom felhői mögött is látom Krisztus megdicsőült arcát. Gazdag lettem szeretetben: egymásra törhet a világ két fele, és mégis szeretem Őt és szeretem embertársaimat. Gazdag lettem békességben: toronymagasra csaphatnak körülöttem a hullámok, az én lelkem szép csendesen nyugszik Krisztus békességében. Gazdag lettem megbocsátásban: haragudhat rám az egész világ, én halálos ellenségemnek is megbocsátok. Gazdag lettem bizonyágtételben: a világ megtagadhatja az ég és föld Urát, én boldogan vallom Uramnak és Királyomnak.

Krisztus minden igaz követni akarójának, nékem is, néked is, mindnyájunknak szívből vágyódnunk kell arra, hogy mindezt elmondhassuk magunkról. Pál sem meri még elmondani, hogy mindezt elérte volna: „Nem mondom, hogy már elértem volna...” (Fil 3,12-14). De egész lelkével vágyik arra, hogy „ne legyen másban dicsekedésem”. Pállal együtt csak annyit merek én is mondani, hogy buzgón imádkozom: az én ajkamon is némuljon el minden másban való dicsekedés Krisztus keresztjén kívül, és az én életem is hirdesse azt a boldogságot és békességet, ami Krisztustól nyert lelki gazdagságunkkal osztályrészünk lesz. De érzem azt is, hogy ehhez az

Ő végéremehetetlen, csodálatosan gazdag és minden akadály fölött diadalmaskodó kegyelme elégséges.

Te, Testvér dicsekedsz-e még másban is? Imádkozom azért, hogy velem együtt lásd be te is, hogy ezen az egyen kívül semmiben sem lehet, és semmivel sem érdemes dicsekednünk. Imádkozom azért, hogy velem együtt a te számodra is feszíttessék meg a világ, és te is feszíttessél meg a világ számára.

Milyen kibeszélhetetlen boldogság forrása ez mindannyiunk életében! Mennyei Atyánk kegyelme, hogy – a tékozló fiúhoz hasonlóan – mi mindnyájan hazaérkezzünk az atyai hajlék küszöbéhez, hol kitárt karokkal vár ránk az Atya, nekünk is ad fehér ruhát és a mi ujjunkra is arany gyűrűt húz...

Ámen

8.

„ A l e c s ü g g e s z t e t t k e z e k é s a z e l l a n k a d t
t é r d e k f ö l e g y e n e s í t é s e ? ”

„Fiam, ne vesd meg az Úrnak fenyítését, se meg ne lankadj, ha ő dorgál téged; Mert a kit szeret az Úr, megdorgálja, megostoroz pedig mindent, a kit fiává fogad. Ha a fenyítést elszenveditek, akkor veletek úgy bánik az Isten, mint fiaival; mert melyik fiú az, a kit meg nem fenyít az apa? Ha pedig fenyítés nélkül valók vagytok, melyben mindenek részesültek, korcsok vagytok és nem fiak.

Annakokáért a lecsüggesztett kezeket és az ellankadt térdeket egyenesítétek föl, És lábaitokkal egyenesen járjatok, hogy a sánta el ne hajoljon, sőt inkább meggyógyuljon. Kövessétek mindenki irányában a békességet és a szentséget.”

Zsid 12,5b-8, 12-14a

Sok embert levernek, lecsüggesztett kezűvé és ellankadt térdűvé tesznek a szenvedések a próbák. Azért van ez így, mert az emberek nem érik meg Isten iskolájának titkait. Igénk ennek az iskolának a céljáról: arról beszél, hogy a bűnös világot szerető, megváltani akaró Isten hogyan térítget vissza minket magához. Sokszor nagyon nehéz utakra terelget minket, hogy megtaláljuk a Krisztusban aláhajló irgalmat és üdvösséget.

Három figyelmeztetés és komoly felhívás van mai igénkben. Ezek Isten iskolájának titkai.

Az ige mindenekelőtt arra figyelmeztet minket, hogy „ne vesd meg az Úr fenyítését, és meg ne lankadj, ha Ő dorgál téged”. Hányan megvetik fenyítését! Hányan lázadoznak ma is fenyítése ellen! Hányan csüggednek el, és lankadnak meg dorgálása miatt! Perbe szállnak Istennel, nem jönnek házába, elkerülik szent asztalát. A körülöttünk nyüzsgő világ tele van ilyen emberekkel.

Hogy állsz te, Testvér? Megveted-e az Úr fenyítését, zúgolódsz-e, lázadozol-e ellene? Meglankasztotta-e a te kezeidet és térdeidet is az Úr dorgálása? Mit felelsz, Testvér? Krisztus itt van láthatatlanul közöttünk; szemünkbe néz. A te szemedbe és szívedbe is belenéz. Mit lát abban? Vigyázz, nehogy elégedetlenkedést, panaszkodást, lázadozást lásson. Ez Isten iskolájának első titka.

Az ige arra figyelmeztet minket másodszer, hogy „akit szeret az Úr, megdorgálja és megostoroz mindent, akit fiává fogad”. Nem zúgolódva, hanem boldog örömmel kell az Úr dorgálását és ostromozását fogadnunk. „A bizonyosságok egész fellege” vesz körül minket ebben. Isten előbb jóságával, gyöngéd szeretetével hív és akar megnyerni mindnyájunkat: engem is, téged is. A szelíd szemű Jézust oly kevesen látják, még kevesebben hallgatják meg, és ha meghallják és elindulnak felé, gyakran visszaesnek. Föltámad régi énjük. Mivel szeret minket, kénytelen hangosabban szólni hozzánk: egyenesen ránk kiált igéjével, vagy életünk eseményeivel, megpróbáltatásaival. Ha fájnak is, ezek vezetnek minket a legtöbbször Istenhez. Ha visszaesünk, újból ránk kiált.

Egyik mélyhitű evangéliumi lélek, ki korán hazaköltözött, azt mondta a gazdag ifjú történetével kapcsolatban: „Nem találkoztál még Krisztussal, ha igéjével erőteljesen rád nem szólt, szíven nem ütött”. A gazdag ifjút azzal ütötte szíven: „Add el minden vagyonedat, oszd szét a szegények közt és kövess engem” (Lk 18,22). Nem követelt-e még tőled valami vélt vagy igazi gazdagságod átadását? Amíg görcsösen ragaszkodsz valami gazdaságodhoz, nem lehetsz egészen az Övé, nem lehetsz egészen egy vele.

1944 őszén egy ismert magyar írótól kisebb füzet jelent meg ezzel a föltűnő címmel: „Rám kiáltott az Isten!” Bombatalálat érte szép rózsadombi villáját, mikor családjával együtt nem volt otthon. Idegenek voltak ott, kik mind odavesztek. Isten így kiáltott rá az utóbbi évtizedek során immár két ízben az egész világra. Félve, remegve várja az emberiség, nem kiált-e az ég és föld Ura újból a világra? Ez Isten iskolájának második titka.

Harmadszor azt üzeni az ige: „Ha a fenyítést elszenveditek, úgy bánik veletek Isten, mint fiaival”. Csak akkor leszünk egészen Mennyei Atyánkéi, ha csöndben, alázatosan el tudjuk fogadni fenyítéseit. Ha nem fenyít minket, korcsok maradunk. Mégis, hányan nem akarják elfogadni, elszenvedni, hányan zúgolódnak, tiltakoznak ellene. Hányan még káromolni is merik érte Istent! Milyen kevesen vannak, akik alázatosan elfogadják, és belátják, hogy megérdemelték. Akik eljutnak idáig, azokkal úgy bánik Isten, mint fiaival. A földi atya is így bánik szeretett gyermekével.

Testvér, hogyan bánik veled? Mint fiával? Vagy mint meg nem békélt ellenségével? Rád sem néz? Egyedül tőled függ. Talán te sem hallottad még meg halk hívó szavát, és szükséged volt keményebb szóra? Ez Isten iskolájának harmadik titka.

Az ige viszont arra hív föl minket határozottan, hogy a „lecsüggesztett kezeket, és ellankadt térdeket egyenesítsétek föl, lábaitokkal egyenesen járjatok és kövessétek mindenki irányában a békességet”. Kiegyenesítetted-e kezedet, fölegyenesítetted-e térdedet, kibékültél-e nemcsak az emberekkel, de különösen Istennel? Ez Isten iskolájának negyedik titka.

1904 őszén engem is szolgálatra hívott Isten. Engedelmesen követtem a hívó szót. Másik életpályát, másik világot hagytam ott. Mennyei Atyám gyöngéd szeretetével és csodálatos utakon vitt meg nem érdemelt magaslatok felé. Fájdalom – annyi érdemtelenül rám pazarolt kegyelem sem vitt egészen közel Krisztushoz. Nem tudta még elmondani velem: „Nékem az élet Krisztus, és a meghalás nyereség” (Fil 1,21). Isten egészen magáévá akart tenni, meg akart engem is tisztítani régi életem megmaradt kovászdarabjaitól, ezért elvette legdrágább fiam, akit talán jobban szerettem, mint szabad lett volna, pedig Krisztus megmondotta: „Aki inkább szereti fiát és leányát, hogynem engemet, nem méltó én hozzám” (Mt 10,37b). Engedte szétrombolni szép fészünköt, engedte elvenni dolgainkat, hogy figyelmeztessen: „nincs itt maradandó városunk” (Zsid 13,14a). Még ez sem volt elég: elvesztettem sorjában munkaterületeim, kihullott kezemből a magam és családom kenyere...

Mindezeknek a rám kiáltásoknak az lett a csodálatos eredménye, hogy amit a fölemeltetés meg nem érdemelt magaslatain nem értem el, egészen közel jutottam Krisztushoz és megértettem, hogy Isten fiává fogadott. A csodák egész sorával mutatta meg Mennyei Atyám, hogy úgy bánik velem, mint fiával. Nem engedi, hogy kezeim lecsüggedjenek, térdeim meglankadjanak, időnként meg-megráz, hogy fölegyenesítsen, és megtanítsa, hogy az engem lelki halálból új életre keltő Krisztusra nézve egyenesen járjak, és a sok háborúság közepette is békességben igyekezzem élni. Isten iskolájának legfelsőbb osztályai ezek. Nehéz ide járnai, de nagy dolgokat tanul itt az ember...

Isten hűséges gyermekei számára soha sincs megállás a tanulásban: mint a jó papok, ezek is holtig tanulnak. Jómagam is tanulok még mindig. 1956 őszén Isten nemcsak a mi, hanem egyik unokánk életét is megmentette. Azért mentünk Budapestre, hogy üdülésre induló szüleinket helyettesítsük. A bekövetkezett események őket is meggátolták az elmenetelben, minket is a visszajövetelben. Lakásunk több belövést szenvedett. Az ágyúlövések éppen vacsora közben rombolták szét unokáink szobáját. Már alig tudtunk lemenekülni az óvóhelyre, - szinte azt sem tudjuk, hogy értünk le... Ha akár valamivel előbb, akár éjszaka érnek minket a belövések,

menthetetlenül ott pusztulunk. Az óvóhelyre menekülés közben is sarkunkban járt a veszedelem. Így tanultuk meg ismételten, mennyire Atyánk kezében van mindannyiunk élete. Nemcsak otthonunknak, de életünknek is Ő volt a megőrzője. Benne bízhatunk, oltalmazó kegyelmének tudatában egyenesen járhatunk, békeességben élhetünk.

Testvér, te megértetted-e már Isten iskolájának titkait? Ha még nem egyenesítetted volna föl lecsüggedt kezeidet és meglankadt térdeidet, ha még nem tudnál békeességben élni, hadd buzdítsalak erre testvéri szeretettel. Nézz Krisztusra! Járj egyenesen...

Élj békeességben mindenkivel, különösen Istennek. Az Istennel való békeességet te is elérheted. Csak alázatosan el kell fogadnod a fenyítést, a dorgálást. Csak meg kell tagadnod lázadó énedet: Szent Fia keresztyéhez borulva oda kell adnod magad. Neked is el kell mondanod: „Óh én nyomorult ember, kicsoda szabadít meg engem e halálnak testéből?” (Róm 7,24). A többi elvégezte már érted is Krisztus a Golgotha keresztyén, ahol érted is elmondta: „Elvégeztetett!” (Jn 19,30b)

Testvér, könyörögj, hogy kijárhasd végig Isten iskoláját, még mielőtt lezáródnának szemeid, és halld meg közben te is ajkáról: „Néked mondom, kelj föl!” (Lk 7,14b)

Ámen

9.

„ K r i s z t u s J é z u s a z é r t j ö t t e v i l á g r a ,
h o g y m e g t a r t s a a b ű n ö s ö k e t ”

*„Igaz beszéd ez és teljes elfogadásra méltó,
hogy Krisztus Jézus azért jött e világra, hogy
megtartsa a bűnösöket, a kik közül első vagyok
én.*

*De azért könyörült rajtam, hogy Jézus Krisztus
bennem mutassa meg legelőbb a teljes
hosszútűrését, példa gyanánt azoknak, a kik
hiendenek ő benne az örök életre.”*

1Tim 1,15-16

Ez a kicsinysége mellett is olyan sokat mondó bibliai rész azzal a különös bevezetéssel kezdődik: „Igaz beszéd ez és teljes elfogadásra méltó...” Az apostol nagyon hangsúlyozni kívánja az ige tartalmát: Krisztus e világra jövetelének céljáról a Lélek indítására írt szavait.

Az örökkévaló Isten ősszüleink bűnesete után a csábító kígyóra mondott átkában megígéri, hogy megváltja a bűnös világot: „Ellenségeskedést szerzek közötted és az asszony közt...: az néked fejedre tapos, te pedig annak sarkát mardosod” (1Móz 3,15). A váltságnak ezt a nagy munkáját Egyszülött Fia, a földön asszonytól született Jézus Krisztus végzi el a Golgotha keresztjén, hol megtöri a bűn és az ördög hatalmát.

Igénk hangsúlyozza, hogy Jézus Krisztus azért jött a világra, hogy megváltsa azt: Ő az egyetlen Megváltó.

Csak az lehet Megváltó, aki a bűn átkáról és annak következményétől, a kárhozattól megszabadítja az emberiséget. Krisztuson kívül senki sem tudja ezt megtenni. Ő is csak úgy tehette meg, hogy Isten léteire asszonytól emberré született a földön: szolgáló formát vett magára, mindenben hasonlónak lett hozzánk, kivéve a bűnt (Fil 2,6-8), magára vette az egész világ bűneit és meghalt azokért a legborzalmasabb kínok közt a kereszten. Ezzel kiengesztelte az Atyát és Megváltója lett azoknak, akik váltságphalálában hisznek. Így tette a „törvény alatt” nyögő világot „kegyelem alatt” örvendező világgá.

Ki hisz ebben? Két ismertetőjele van ennek, mint igénk is rámutat: egyfelől az, aki a bűnösök közül elsőnek vallja magát, másfelől az, aki példának tartja magát Isten hosszútűrésére, hogy ezzel is buzdítson másokat a Krisztushoz menetelre.

Pál valóban ilyennek tekinti magát. Nem költői szólam ez nála, mint sok ember ajkán. A legnagyobb apostol tud szárnyalóan írni. Ő írja a világirodalom legszebb himnuszát a szeretetről (1Kor 13). Ő írja a világirodalom legrövidebb, mégis legmegrázóbb tragédiáját a test és a lélek örök harcáról (Róm 7). Emellett Pál olyan körülmények között írja, hogy a bűnösök közül elsőnek tartja magát, amely lehetetlenné tesz minden félremagyarázást. Élete alkonyán, római fogságból írja ezt legkedvesebb tanítványának, Timotheusnak abba a városba, ahol ő maga is három esztendeig munkálkodott Krisztus uralmáért.

Nem csak azért tekinti magát a bűnösök közül elsőnek, mert előbb istenkáromló, Krisztust üldöző, erőszakoskodó volt, de azért is, mert még most is annak érzi magát. Tudja, hogy minél nagyobb világosságot gyújt Krisztus valakinek a szívében, annál többet vár tőle. A nagy apostol érzi, bármennyit tenne is, még mindig kevés lenne: adósnak érzi magát Megváltójával és a világgal szemben. Pedig mi mindent szenvedett, mi mindent tett Krisztusért! Mikor a korinthusbeliekhez küldött második levelében összehasonlítja magát a többi apostollal, ezeket írja: „Krisztus szolgálói-é? Én még inkább; több fáradtság, több vereség, több börtön, gyakorta való halálos veszedelem által. A zsidóktól ötször kaptam negyvenet egy híján. Háromszor megostoroztak, egyszer megköveztek, háromszor hajótörést szenvedtem, éjt-napot a mélységben töltöttem; gyakorta való utazásban, veszedelemben folyóvizeken, veszedelemben rablók közt, veszedelemben népem között, veszedelemben pogányok közt, veszedelemben városban, veszedelemben pusztában, veszedelemben tengeren, veszedelemben hamis atyafiak között; fáradtságban és nyomorúságban, gyakorta való virrasztásban, éhségben és szomjúságban, gyakorta való böjtölésben, hidegben, mezítelenségben...” (2Kor 11,23-27). Szinte még az olvasásba is belefáradunk.

Pál apostol szent elégedetlenségének kell égetnie mindannyiunk lelkét. Így lehetünk csak a bűnösök közül magunkat elsőnek vallók. Krisztus közelében mindenki megérzi bűnösségét. Péter is a csodálatos halfogás után, a samáriai asszony is a Jákób kútjánál. Krisztus tisztasága, szentsége közelében a mi lelkünkre is ránehezedik bűnösségünk leroszkasztó tudata.

A nagy apostol példának tekinti magát Isten hosszútűrésére. Meddig tűrte Krisztus, hogy üldözze Őt és kergesse követőit? Saulus már, mint ifjú őrzí az István vértanút megkövezők felső ruháit. Azután a főpap felhatalmazó írásával bosszút lihegve Damaszkuszba indul Krisztus követőinek üldözésére. Krisztus megsemmisíthetné, villámával sújthatná az Őt üldözőt, de megkönyörül rajta. Látszólag elveszi szeme világát, pedig valójában akkor teszi őt az igazi

világosság részesévé. Most kezd igazán látni – Isten szemével. Ettől kezdve mindent „szemétnek és kárnak” ítélt, ami nem viszi közelebb Krisztushoz (Fil 3,7-8).

Mi is hányszor üldözzük Krisztust és igaz gyermekeit bűneinkkel. Hányszor megérdemelnénk mi is, hogy elsöpörjön minket, de hosszútűrésének igazi példaképeiként meghagy minket: könyörül rajtunk. Ezért a keresztyén ember sohasem szűnhet meg alázatos lenni. Nem győzheti eleget ismételni Keresztelő János szavait: „Annak növekednie kell, nekem pedig alább szállanom” (Jn 3,30). Mennél előbbre jut, annál többet vár tőle Isten. Ezt még kevésbé tudja megtenni, ezért érzi ennyire méltatlan- és adós-voltát.

Én is érzem ezt. Egyre jobban áthat bűnös voltom tudata. Ezzel együtt egyre jobban elcsöndesedik ajkamon a mások fölött való ítélkezés szava, a mások fölött való pálcatorés vágya. Egyre jobban égeti szent elégedetlenség lelkemet. Egyre jobban ránehezedik lelkemre a magam méltatlan és adós-voltának tudata. Egyre nő adósságom Istennel szemben: hol engemet ment meg ismételten a haláltól, hogy egyik gyermekünket menti meg végzetessé válható operációja közben, hol a másikat menti meg a lavinával kapcsolatban rá váró biztos haláltól, hol unokáinkat... E mellett egyre több mulasztásom kiált utánam vádlón... Harcolni próbálok énem ellen. A nehéz közdelemben egymást követik a sikertelenségek. Én is bevallom Pállal együtt alázatosan: nem mondom, hogy már elértem volna... de célegyenest szeretnék én is futni az onnan felülről való elhívás jutalmára (Fil 3,13-14).

Testvér, te hogy vagy? Érzed-e már bűnös és méltatlan voltodat? Érzed-e, hogy Pál beszéde igaz beszéd és teljes elfogadásra méltó? Érzed-e, hogy Pállal együtt te is első vagy a bűnösök közül? Érzed-e Pállal együtt, hogy te is példa vagy Isten hosszútűrésére? Ha nem éreznéd még, ne neheztelj, de őszintén meg kell mondanom, hogy életed damaszkuszi útján nem találkoztál még Krisztussal. Nem tapasztaltad még meg, hogy érted is földre szállt, a te bűneidet is ártatlan vállára vette és meghalt azokért is a kereszten, hogy téged is föltámasszon a lelki halálból és a te számodra is biztosítsa az örök életet.

Az idő rövid. Nem tudhatod, nem ez-é az utolsó alkalom az élő Krisztussal való találkozásodra a kegyelem királyi asztalánál? Te nem sejtethed, bármily fiatalnak érzed is magad, mikor hív az Úr ítéletre színe elé! Keresd Őt igéjében, keresd Őt házában, hol igéje hangzik, keresd a kegyelem királyi asztalánál a testet öltött Igében. Krisztus itt vár rád most is láthatatlanul, kegyelme megterített asztalánál. Hív téged, a megfáradtat, megterhelhetet. Hív téged, a bűneid miatt holtravártat. Neked is azt akarja mondani: „Kelj föl!” Téged is oda akar vezetni

lelki édesanyádhoz, az Anyaszentegyházhoz. Ha még nem volt Vele igazi találkozásod, annál inkább jöjj. Csak annyit kell mondanod: „a bűnösök közül első vagyok”. De ezt szívből kell mondanod. A többit elvégzi benned is Krisztus, Ki néked is Megváltód...

Krisztus vár téged is. Be akar térni szívedbe. Életet, melegséget, erőt, reménységet, békességet akar oda vinni. Téged is meg akar tartani, az örök élet boldog részeseivé akar tenni. Jöjj, ne várokoztasd Őt a szegény, összetört életed rendbehozni akarásával. Ereszd be Őt: a te életedben is rendbe hoz mindent. Jöjj!

Ámen